

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ПОВЫШЕНИЮ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗЕ

Сборник учебно-методических статей

Алматы 2016

*Рекомендовано к изданию кафедрой «Менеджмент и маркетинг»
Казахского национального университета имени аль-Фараби
(Протокол заседания кафедры №27 от 23 февраля 2016 г.)*

Редакционная коллегия:

д.э.н., профессор К.С. Мухтарова
д.э.н., профессор Д.А. Кунанбаева
к.э.н., доцент С.К. Джумамбаев
к.э.н., доцент Ж.О. Тумбай
к.э.н., доцент С.Т. Каргабаева

Рецензенты:

доктор экономических наук, профессор **С.Я. Аубакирова**
доктор экономических наук, профессор **Б.М. Мухамедиев**

Инновационные подходы к повышению качества преподавания в ВУЗе: сб. уч.-мет. ст. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 134 с.

ISBN 978-601-04-1769-4

Сборник учебно-методических статей является вторым изданием трудов ИПС кафедры «Менеджмент и маркетинг» Высшей школы экономики и бизнеса КазНУ имени аль-Фараби, выпускаемым как результат обобщения работы заочной научно-методической конференции.

В сборнике представлены статьи, в которых рассматриваются инновационные методы обучения в ВУЗе, актуальные проблемы повышения качества преподавания в ВУЗе, организация самостоятельной работы студентов (магистрантов и докторантов).

Адресуется преподавателям, методистам, работникам системы повышения квалификации в области высшего образования.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Сборник учебно-методических статей «Инновационные подходы к повышению качества преподавания в ВУЗе» является вторым изданием трудов профессорско-преподавательского состава кафедры «Менеджмент и маркетинг» Высшей школы экономики и бизнеса Казахского национального университета имени аль-Фараби и представляет собой результат обобщения опыта работы заочной научно-методической конференции.

Образовательные инновации должны проявиться не только в компетентностном подходе, но и в расширении спектра педагогических технологий, в выборе адекватной стратегии обучения. Наряду с традиционными методами проблемного и контекстного обучения должны широко использоваться методы интерактивного обучения: тренинги, решение ситуационных задач и др.

Все эти образовательные инновации требуют некоторого пересмотра содержания и формы учебно-методических работ. Именно данная задача и определила содержание «Инновационные подходы к повышению качества преподавания в ВУЗе».

Сборник состоит из трех разделов. В разделе «Инновационные методы обучения в ВУЗе» обсуждаются проблемы проведения лекционных и семинарских занятий с использованием тренингов, решения ситуационных задач, которые актуальны на сегодняшний день и вызывают наибольший интерес.

Теоретические основы развития образовательного процесса обсуждаются в разделе «Теоретико – методологические аспекты повышения качества преподавания в ВУЗе».

В разделе «Организация самостоятельной работы студентов» представлены статьи, которые рассматривают различные методические подходы к ее организации, особенности проведения в соответствии с уровнем обучения.

елдің экономикалық даму қағидалары инновациялық қызметке бағытталуы қажет, жаңа өндіріс пен құрылымдарды игеру арқылы, бәсекеге қабілетті жаңа өнімдер шығарумен, жаңа технологиялар құрастыру нәтижесінде шектелген ресурстарды тиімді пайдалану.

Дүниежүзілік экономикада көптеген Жапония, АҚШ, Оңтүстік Корея, Сингапур сияқты мемлекеттер инновациялық саланы қолдау және дамыту арқасында экономикалық жетістіктерге жетіп, ғылыми техникалық және инновациялық көшбасшы болып отыр. Бұл – мемлекеттердің тәжірибесі көрсеткендей инновациялық саланы дамыту, бәсекеге қабілетті өнім өндірудің іргетасын қалап, оны әрі қарай іргелететін негізгі факторлардың бірі – инновациялық менеджментті тиімді пайдалану.

Қазақстанда инновациялық қызыметті ұйымдастыру мен дамытуға бағытталған түрлі мемлекеттік бағдарламалар мен стратегиялар қабылданып жүзеге асырылып, инновациялық инфрақұрылым қалыптастырылып жатыр. Бұл жай төңірегінде көптеген зерттеу жұмыстары жүргізіліп, мақалалар жарық көріп өзі өрістерін табуда. Бірақ бұл мәселе әлі де толық шешімін таба алмай жатыр, өйткені ғылымды бизнеспен ұштастырып нарыққа инновациялар жасап шығаратын мамандар тапшы болып отыр.

«Менеджмент және маркетинг» кафедрасы 2010 жылдан бастап «Инновациялық менеджмент» мамандығы бойынша магистранттар мен Phd докторларын даярлайды.

«Инновациялық менеджмент» мамандығы салыстырмалы түрде жас, отандық жоғары білім беру жүйесіндегі жаңадан енгізілген бағдарламалардың бірі. Инновациялық менеджерлер даярлау үдерісі көптеген кедергілер мен қиындықтарға толы. Дегенмен, Қазақстанда инновациялық қызыметті ұйымдастыру мен дамытуға бағытталған түрлі мемлекеттік бағдарламалар мен стратегиялар қабылданып жүзеге асырылып, инновациялық инфрақұрылым қалыптастырылып, жоғарғы оқу орындарында маман даярлау мәселелсіне көп көңіл де бөлініп жатыр. Бірақ бұл мәселе әлі де толық шешімін таба алмай жатыр, өйткені ғылымды бизнеспен ұштастыру өте күрделі процесс. Бірақ бұл мәселені де шешіп көруге болады.

Біріншіден, инновациялық менеджмент бағдарламасына енген пәндер бойынша орыс, ағылшын тілінде құрастырылған оқу-

лықтар бар болғанымен қазақ тілінде құрастырылғын оқулықтар мен оқу құралдары өте аз, тіпті жоқ деп айтуға да болады. Бұл сапалы оқу құралдарына біздің ешқандай қарсылығымыз жоқ, бірақ олардың бәрі өз мемлекетінің ерекшеліктеріне ұлттық, әлеуметтік және мәдени қасиеттеріне бағытталған, сол мемлекетке тән мәселелерді шешуге арналған. Осы орайда негізгі мәселені – яғни қазақ тілінде құрастырылған, қазақстандық экономика ерекшеліктері ескеріліп жазылған сапалы оқу құралдарының тапшылығын айтып кетуге болады.

Екіншіден, қазір қазақстандық нарықтағы барлық тұтынуға дайын жоғары технологиялы өнімдердің бәрі импорт өнімдері. Отандық өндіріс төмен деңгейде, яғни инновацияларды қажет ететін өндіріс пен нарық жоқ деп айтуға болады. Дегенмен, дәл қазір Қазақстанда бәсекеге қабілетті компьютерлер, люкс деңгейіндегі көліктер, байланыс технологияларын құрастыру мүмкін емес. Бірақ, біздің елде фундаменталды, университеттік ғылым жақсы дамыған, осы жетістіктердің арқасында физика, химия, медицина салаларында, ауыл шаруашылығы мен кең, мұнай өндіру салаларына арнап құрал-саймандар, көліктер жасап шығаруға болады. Бұл мәселені шешуге де инновациялық менеджмент қажет. Атап айтқанда, табиғи ресурстарды жаңаша игеруге, оларды мүмкіндігінше республикада өндеуге, жаңа жұмыс орындарын ашуға, ғылыми ауқымды технологияларды барынша аз енгізуге негізделген, тұлғаның шығармашылық қабілеті мен белсенділігін қажет етпейтін шикізаттық экономикадан «өңдеуші және өндіруші» экономикаға өтуді тиімді ұйымдастыру және басқару.

Үшіншіден, ғылым мен бизнестің байланысын күшейту. Қазір қазақстандық жоғары оқу орындары үшін негізгі мәселелердің бірі осы – теория мен тәжірибенің арасындағы байланысты күшейту. Қазір күнде айтылып жүрген инновациялар – біз бір күнде оларсыз қызымет атқара алмайтын заттардың көбісі, мәселен: интернет, ұялы телефондар, персоналды компьютерлер осы ғылымның күшімен дүниеге келген, дәл осы теория мен тәжірибенің, яғни ғылым мен бизнестің өзара байланысы негізінде пайда болып отырған өнім.

Ғылым деген сөздің өзі кәсіпкерлерді қорқытып, сенімсіздікке әкеліп отыр, жастардың ғылыммен айналысуға деген ынтасы

да жоғары емес. Жастарды ғылымға баулудың бір әдісі – ол технопарктік құрылымдардың инновациялық қызметін ұйымдастыру мен басқару үдерісіне магистранттар мен студенттерді қатыстыру, болашақта оларды осы инновацияларды өндіріске енгізетін компанияларда жұмыспен қамту, ғылыми қызметкерлердің статусын жоғарылату.

Инновациялық процестің ең басты мақсаты – инновация енгізу арқылы экономикалық, ғылыми-техникалық, экологиялық және әлеуметтік жағдайды жоғарылату, ол өз кезегінде елдің және аймақтардың бәсекеге қабілеттілігін арттырады. Қазақстанның қазіргі экономикалық жағдайында технологиялық инновацияларды жүзеге асыруға үлкен мүмкіндік бар, мысалы машина және тау-кен өндіру үшін құрал-жабдықтар мен ауыл шаруашылық өндірісіне қажет құралдар жасау, ауыл шаруашылық өнімін сақтау үшін жаңа әдістер ойлап табу, ұйымдастыру және т.б.

Қазіргі таңда барлық экономикалық дамыған елдерде ең басты назар әлемдік интеллектуалды потенциалда екенін ескеруіміз қажет. Дарынды жастардың білімділігі – оларға гранттардың бөлінуіне, жоғары оқу орындарында оқуына және тәжірибеден өтуіне мүмкіндік береді. Қабілетті және үлкен үміт күттіретін маман иелеріне жоғары деңгейдігі жалақылы жұмыс тағайындалады. Сол арқылы экономикалық дамыған елдерде білімге негізделі отырып, қоғамның интеллектуалын жоғарылату және экономиканың қалыптасуына жағымды әлеуметтік-экономикалық жағдай жасау және интеллектуалдық шығармашылыққа ынталандыру жүреді. Жоғары білімді мамандардың ағынының арқасында әлемдік экономикада постиндустриалдық қайта құру қарқынды жүзеге асуда.

Білімнің нәтижесі уақыт өткен сайын экономикалық өсудің әсері мен елдің бәсекеге қабілетінің артуы арқылы айқын болатын көрініс. Сондықтан ең алдымен, интеллектуалды ғылыми потенциалдың өсуіне және жастардың ғылым саласына келуіне ықпал жасауымыз керек.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан жолы – 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. 2014 жылғы 17 қаңтар.
2. Купешова С.Т. Иновациялық менеджмент: Оқулық. Алматы: «Дәуір», 2015 – 256 б

3. Канада: на путях построения инновационного общества. // URL: http://www.studykanada.ru/cgi-bin/issue.cgi?action=article&ar_id=255

4. Д.Каримова. Технопарки будут меняться. Газета «Мегаполис», рубрика «Инновации и High Tech», 05_05.2014 г. // URL: http://www.megapolis.kz/art/Tehnoparki_budut_menyatsya

Методические аспекты подготовки кадров с исследовательским потенциалом

*Джулаева А.М., к.э.н. доцент,
Отенберген К.Е., к.э.н. доцент,
Гумбай Ж.О. к.э.н. доцент*

Подготовка кадров с исследовательским потенциалом является приоритетной целью профессиональной деятельности преподавателей вузов в условиях инновационного развития экономики Казахстана. Только при наличии таких кадров все факторы развития инновационной деятельности могут воплотиться в конкретные результаты и обеспечить экономический рост и конкурентоспособность страны. Поэтому основной задачей университетского образования является подготовка высококвалифицированных специалистов с развитой исследовательской культурой и высоким исследовательским потенциалом.

Исследовательская культура современного специалиста развивается в системе непрерывного образования и выражается в его исследовательской компетенции.

Исследовательская компетенция выражается во владении умениями и способами исследовательской деятельности на уровне технологии в целях поиска новых знаний для решения проблем. Совокупность умений выявлять, какие именно новые знания необходимы для дальнейшего движения к поставленной исследовательской цели, и является собственно исследовательским навыком.

Исследователи сходятся во мнении о том, что формирование исследовательской компетенции требует системности и непрерывности образовательного процесса (Э.Н. Гусинский, М.В. Кларин, Г.П. Щедровицкий и др.), ориентированности на индивидуальный потенциал каждого студента (В.К. Дьяченко, Д.А.

лерді қорытып пайдалана алмайды, өзіндік жұмысты тек оқытушының нұсқауы арқылы ғана орындайды).

Болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру мақсатында студенттің өзіндік жұмыстарын ұтымды ұйымдастыру, яғни күтілетін нәтижеге жетуді қамтамасыз ететін ішкі және сыртқы талаптардың, жүйелі және кешенді түрде орындалуы қажет:

- оқу үдерісінің қажетті ресурстармен қамтамасыз етілуі;
- әдістемелік тұрғыдан студенттің танымдық іс-әрекетін қалыптастыру үшін аудиториядағы және одан тыс өзіндік жұмыс түрлерінің дұрыс ұйымдастырылуы;
- студенттің оқытушымен қарым-қатынас үдерісінде студенттің белсенділігін, өздігімен білім алуға ұмтылысын, ынтасын, қызығушылығын арттыру жұмыстарын ұйымдастыру;
- студенттің пәнге қызығу мотивациясы;
- оқу үдерісін шығармашылық деңгейге көтеру мақсатында студентті қажетті әдістемелік материалдармен қамтамасыз ету.

Жаңа ақпараттық технология жағдайында студент өзіндік жұмысты саналы түрде орындауы және кәсіптік бағдармен орындайтындай дәрежеге жетуі тиіс. Сондықтан да біріншіден өзіндік жұмыстың тақырыбын берумен қатар, оны жағдаяттандыру, яғни проблемалық ситуация тудыру; екіншіден пән аралық кіріктіру; үшіншіден, жеке басқа бағыттау; төртіншіден, оған зерттеушілік бағыт беру; бесіншіден, студенттің орындау формасы мен түрлерін және әдісін өзі тандауына мүмкіндік тудыру жақтары ескерілуі қажет. Ал бұл жағдайда оқытушы студентке ақпарат беруші ғана емес, оны шығармашылық жұмысқа бағыттаушы, ізденуге жол көрсетуші және олардың дамуын қадағалап, кеткен кемшіліктерін өздеріне түзеттіріп отыруға мүмкіндік жасаушы ретінде қарым-қатысқа түсуі керек.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Russell J.D. Modular Instruction. Minneapolis, Minn., Burgess Publishing Co., 1974.
2. Розов, Н.С. Культура, ценности и развитие образования. – Новосибирск: НГУ, 1993. – 162 с.
3. Исмаилова Р.Б. Өзіндік жұмыс арқылы студенттердің кәсіби бағыттылығын қалыптастырудың маңызы, мүмкіндігі мен қазіргі жағдайы. Әдістемелік құрал.- Алматы: Арда, 2010.-125 б.

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие	3
-------------------	---

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ

Мухтарова К.С., Мылтыкбаева А.Т., Аметова Ж.А. Инновационные методы обучения магистрантов специальности «Государственное и местное управление»	5
Шеденов Ө.Қ., Мырзалиев Б.С., Шеденова Н.Ө. Экономикалық мамандықтарды дайындауда құзыреттерге негізделген білім беру бағдарламаларын жасаудың әдістемелік негіздері	9
Смагулова Г.С., Нурышева Г.Ж. Жоғары білім беру жүйесіндегі оқытудың инновациялық әдістері	14
Қарғабаева С.Т., Ерманкулова Р.И., Қарғабаева Л.Т. Кейс әдісін қолданумен оқу сапасын көтеру.....	18
Бейжанова А.Т., Турлыбекова Н.М., Мукаев Д.Т. Внедрение интерактивных форм обучения в образовательный процесс вуза	23
Kupeshova S., Nurmagambetova A. Problems of training innovative managers	27
Кожамкулова Ж.Т., Бейжанова А.Т., Турлыбекова Н.М. Интерактивті дәрістерді өткізудің негіздері	31
Аширбекова Л. Ж., Баймуханбетова Э. Е., Тажиева С. К. Кейс-study как интерактивный метод в образовании студентов специальности «Государственное и местное управление» в процессе изучения дисциплины «Теория государственного управления»	35
Турлыбекова Н.М., Аликбаева А.Б. Жоғарғы оқу орындарында семинар сабақтарын өткізудің әдістемесі ...	39
Бейжанова А.Т., Мукаев Д.Т. Кейс технологиясы дегеніміз не және оның тиімділігі неде?	43
Асанова А. Современные методы обучения	46

ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗЕ

Мухтарова К.С., Мылтыкбаева А.Т., Аметова Ж.А. Актуальность обучения будущих управленцев	50
Шеденов Ө.Қ., Мырзалиев Б.С., Шеденова Н.Ө. Кәсіби мамандықтарды дайындауда Блум таксономиясына негізделген білім беру жүйесін жетілдіру мәселелері	54

Жатқанбаев Е. Б.	
Лекция в студенческой аудитории: содержание и воспитательная функция	58
Мухтарова К.С., Мылтыкбаева А.Т., Белгожақызы М.	
Современные подходы к подготовке специалиста экономической специальности в РК	62
Сансызбаева Г.Н., Сансызбаев С.Н.	
Некоторые аспекты контроля знаний студентов	65
Кунанбаева Д.А., Жумагазиева А.Г.	
Совершенствование учебно-методической обеспеченности дистанционного обучения в вузе.	70
Жұмамбаев С.К.	
«Менеджмент» пәні бойынша университет магистранттарының білімін бақылау және бағалау тәжірибесін жетілдіру	74
Джулаева А.М.	
Формирование адаптивной компетентности обучающихся в условиях высокой неопределенности и изменений	78
Нурсейтова Г.Б., Купешова С.Т.	
Практико-ориентированное обучение в вузах Казахстана	82
Купешова С.Т., Нурсейтова Г.Б., Шарапиева М.Д.	
Заман талабына сай маман даярлау маселелері	85
Джулаева А.М., Отепберген К.Е., Тумбай Ж.О.	
Методические аспекты подготовки кадров с исследовательским потенциалом	89
Ахметова З.Б., Белгожақызы М., Шуренов Н.Б.	
Взаимосвязь науки, образования и производства в современных условиях	94
Шарапиева М.Д.	
Проблемы практико-ориентированного обучения студентов экономических специальностей	97
Нурмагамбетова А.М.	
Семинар ерекшеліктері – оқу-бағдарламасының методикалық әдістемелері ретінде	102

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Қожамқұлова Ж.Т., Турлыбекова Н.М., Аликбаева А.Б.	
Білім беру мен ғылымның интеграциясына негізделген маркетинг пәндері бойынша студенттердің өзіндік жұмысын орындау жөнінде әдістемелік нұсқаулық	107

Жангирова Р.Н.

Организация и проведение самостоятельной работы как важное условие успешного обучения студентов 111

Өтепберген К.Е.

Жоғары оқу орындарындағы студенттердің өзіндік жұмыстары 115

Қожамқұлова Ж.Т., Бейжанова А.Т., Мукаев Д.Т.

Студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру және жүргізу 119

Ахметова З.Б., Белғожақызы М., Шуренов Н.Б.

Организация самостоятельной работы студентов в контексте лично-ориентированного образования 123

Есенжигитова Р.Г.

Кредиттік оқыту жүйесіндегі студенттердің өзіндік жұмыстарын ұйымдастырудың ерекшеліктері 127